

ФАКУЛТЕТ ДРАМСКИХ УМЕТНОСТИ

УМЕТНИЧКОМ ВЕЋУ ФДУ

Докторске уметничке студије у аудиовизуелним уметностима

Извештај комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта

Уметничко веће Факултета драмских уметности у Београду именовало је Комисију за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта **“ИДИОТ”- позоришна представа са пролонгираним едукативним деловањем кроз метод стваралаштва у оквиру позоришта лектире „Владимир Јевтовић“, кандидата Ивана Јевтовића**

Комисија у саставу:

Биљана Алексић, ред.проф.ФДУ у Београду; ментор рада

Марија Миленковић, ред.проф.ФДУ у Београду,

др ум.Срђан Карановић, ванр.проф.ФДУ у Београду,

др Дијана Марковић, ред.проф.ФДУ у Београду,

Јовица Павић, ред.проф. Факултета уметности Приштина – Звечан,

закључује да кандидат може да приступи одбрани свог докторског рада.

1.Биографија кандидата

Иван Јевтовић је рођен 1972. године у Београду. Завршио је Прву београдску гимназију, а затим дипломирао Глуму на Факултету драмских уметности у Београду 1996. године, у класи мр Гордане Марић. Професионални пут започиње 1995. као студент треће године Глуме у представи ”Ромео и Јулија” Виљема Шекспира у режији Јагоша Марковића, на Вечерњој сцени позоришта „Бошко Буха“. Након низа запажених улога, ангажован је као стални члан тог позоришта од 1996. до 2011. године, где је остварио више од 20 значајних улога. Паралелно са радом у позоришту „Бошко Буха“ ради у свим професионалним београдским позориштима, сарађујући са најзначајнијим редитељима. Од 2011. године постаје стални члан Атељеа 212. Један је од оснивача позоришне трупе „Торпедо”.

Поред богатог позоришног искуства, истакао се и у престижним филмским и телевизијским остварењима. Добитник је важних струковних награда. Остварио је завидан број редитељских поставки. 2020. године се опробао и као редитељ телевизијског играног програма. Често је аутор сценског покрета у драмским коадима. Активан је као педагог од 2000.године. Данас је у статусу редовног професора Глуме. Познат је и његов ангажман у рок енд рол групама: Vroom, Деца Лоших Музичара и Психобиље.

ИЗБОР ИЗ ДОСАДАШЊИХ ПОЗОРИШНИХ ОСТВАРЕЊА:

- ”Ромео и Јулија” Виљем Шекспир, режија Јагош Марковић, позориште Бошко Буха
- ”Царев заточник” М.Станисављевић, режија Милан Карацић, позориште Бошко Буха
- ”Пепељуга” Александар Поповић, режија Милан Карацић, позориште Бошко Буха
- ”Оливер Твист” Чарлс Дикенс, режија Небојша Брадић, позориште Бошко Буха
- ”Снежна краљица” Андерсен-Шварц, режија Милан Карацић, позориште Бошко Буха
- ”Клиње” Недић, режија Дарјан Михајловић, позориште Бошко Буха
- ”Фурка” Георгијевски, режија Ања Суша, позориште Бошко Буха
- ”Отело” Виљем Шекспир, режија Јован Грујић, позориште Бошко Буха
- ”Бриљантин”, режија и адаптација Михајло Вукобратовић, Позориште на Теразијама
- ”Маратонци трче почасни круг” Д.Ковачевић, режија Кокан Младеновић, Позориште на Теразијама
- ”Женидба и удадба” Стерија Поповић, режија Владимир Лазић, Позориште на Теразијама
- ”Укроћена горопад”Виљем Шекспир,р ежија Владимир Јевтовић, Народно Позориште
- ”Кокице” Бен Елтон, режија Душан Петровић, Народно Позориште
- ”Прослава” Витенберг, режија Ива Милошевић, Атеље 212
- ”Коса” Рагни, режија и адаптација Кокан Младеновић, Атеље 212
- ”Збогом СФРЈ”режија и адаптација Кокан Младеновић, Атеље 212
- ”Ратна кухиња” Стеван Копривица, режија Милан Карацић, Атеље 212
- ”Ревизор” Гогољ, режија Ива Милошевић
- ”Отац на службеном путу” Абдулах Сидран, режија Оливер Фрљић, Атеље 212
- ”Зоран Ђинђић” режија Оливер Фрљић, Атеље 212
- ”Ожалошћена породица” Бранислав Нушић, режија Марко Манојловић, Атеље 212
- ”Човек је човек” Бертолд Брехт, режија Ирена Ристћ, БДП
- ”Марко Краљевић” , текст и режија, Синиша Ковачевић, БДП
- ”Апологија непријатељу” Јован Поповић, режија Давид Путник, БДП
- ”Вирус” текст и режија Синиша Ковачевић, Звездара театар
- ”У потпалубљу” Владимир Арсенијевић, режија Никита Миливојевић, ЈДП

- ”Животињска фарма” Орвел, режија Ања Суша, трупа Торпедо
- ”Идиот” адаптација,режија и улога у оквиру Позоришта Лектире „Владимир Јевтовић“

ИЗБОР ИЗ ДОСАДАШЊИХ ФИЛМСКИХ И ТВ ОСТВАРЕЊА:

- ”Мали кућни графити” Прелић, тв Пинк
- ”Горе доле” Гордан Михаић, РТС
- ”Раскршће” текст и режија Олег Јекнић, продукција ФДУ
- ”Породично благо” Синиша Павић, режија Михајло Вукобратовић, РТС1
- ”Стршљен” Срђан Кољевић, режија Горчин Стојановић
- ”Небеска удица” Ђорђе Милосављевић, Срђан Кољевић,режија Љубиша Самарцић
- ”Нормални људи” Срђан Ваљаревић, режија Олег Новковић
- ”Рингераја” текст и режија Ђорђе Милосављевић
- ”Ледина” Ђорђе Милосављевић,режија Љубиша Самарцић
- ”Мјешовити брак” Стеван Копривица, режија Милан Караџић, Пинк тв
- ”Љубав и други злочини” текст и режија Стефан Арсенијевић
- ”Ургентни центар” адаптација и режија Стеван Филиповић
- ”Војна академија” текст и режија Дејан Зечевић
- ”Жигосани у рекету” текст и режија Драган Бјелогрлић
- ”Александар од Југославије” Вук Драшковић,р ежија Здравко Шотра

НАГРАДЕ:

- Најбољи дебитант на Филмским сусретима у Нишу, 1996
- Најбољи млади Глумац на Фестивалу Ардалион у Ужицу, 1997.
- Цар Константин,за најбољу мушку улогу на Филмским сусретима у Нишу, 2002.
- Главна награда на фестивалу Комедије у Бијељини, 2005.
- Главна награда на фестивалу Нушићеви дани, у Смедереву, 2006.
- Статуета Ћуран,за најбољу мушку улогу на Фестивалу Комедије у Јагодини, 2009.

2. Анализа докторског уметничког пројекта

”Искусство Лабораторијума,Одина и Бруковог центра показује да Позориште има шансу да преживи технолошки талас нових медија, уколико се посвети пажња односу Глумац-Гледалац и искористи основна предност: директан сусрет, или контакт два људска бића.”

Позориште Лектире ” Владимир Јевтовић” заснива се на новом облику учења, презентовања и откривања моћи домаће и светске литературе. Савремене комуникације удаљују младе од читања. Лектира, књиге уопште, сматрају се досадним, напорним и превазиђеним медијумом. Напорним, јер је неопходан пун интелектуално- емотивни капацитет. Досадним, јер нема додатних чулних сензација. И зато нам млади стасавају без читања лектире и дела која представљају цивилизацијску тековину, речник им заувек остаје сиромашан, унакажен страним поштапалицама, или посрбљен англицизмима. Актери Позоришта Лектире су у сарадњи са професорима српског језика у протеклих пет година одабирали књижевна дела и својим представама обухватили узраст од првих разреда основне школе до матураната средњих школа.

Додатна атрактивност Позоришта Лектире је радионица након представе у којој сваки појединац из публике има могућност да промени ток приче. Након извођења представе глумачки ансамбл има потпуно нов задатак, завеса се не спушта, глумци остају у ликовима из представа, и из тих карактера одговарају на питања гледаоца. За овакав нов задатак глумцима је неопходан специфичан и нов припремни процес и откривање нових предиспозиција за специфичну драмску едукацију. Већина садашњих средњошколаца се током одрастања сусрела са књигама које нуде две или више могућности краја. Овај принцип, који је средњошколцима познат, нашао је одличну примену у представама Позоришта Лектире. Видно је да се гледаоци радо и смело одазивају позиву глумаца да интервенишу својим идејама, да продубе или разјасне себи оно што им није јасно или прихватљиво у делу. Веома су слободни да учествују у том театарском експерименту, јер им он омогућава дубљи увид у дело и лични приступ и поимање.

”Идиот” Фјодора Достојевског је један од најзначајнијих романа. У оквиру ове драматизације, Иван Јевтовић се фокусира на четири лика: Настасју Филиповну, Аглају Ивановну, Рогожина и кнеза Мишкина. Приликом прављења драматизације и конкретног плана о продукцији представе, уважио је, с правом, реална ограничења квалитетне концентрације ученика и одредио трајање представе на 45 минута - школски час. Одлука о тој чињеници је пресудна због пажње коју млади човек има, али и због обраде и анализе једног књижевног дела унутар једног школског часа. После одигране представе, глумци остварују директан контакт са публиком, ”руше четврти зид“. Глумци су спремни за импровизације у одређеним сценама. Кроз такву врсту интеракције, и публика и ансамбл су суочени са потпуно новом врстом комуникације која пре није постојала, односно да гледалац после одгледане представе може да отклони сваку врсту недоумице или да покрене нову драматуршку могућност.

У Позоришту Лектире сваки гледалац, ученик или професор, могу да се на овакав начин заиграју неким драмским делом. Предмет истраживања овог докторског уметничког пројекта је управо дефинисање различитих фаза процеса у припреми неког књижевног или драмског дела, кроз овај нов метод.

То је облик форум театра у коме појединац може да пружи драматуршку или редитељску инструкцију, после које глумци кроз импровизацију мењају развој драмске радње или доносе нове расплете. У сцени се на иницијативу глумаца придружује појединац који је дао инспиративан предлог. Тако уствари заједно присуствујемо нечему што подсећа на видео игру, али уживо, унутар позоришта. Принцип константне замене "госта" на сцени је пожељан, и лако остварив. На овај начин се активирају нови потенцијали. За сваког гледаоца стечено искуство одгледане представе, а можда и уз предходно прочитану књигу, обезбеђује активирање механизма који вероватно нису коришћени. Овај потпуно нов приступ за глумце и публику активира интересовање за откривање нових дејстава књижевности и драме. "Идиот" Достојевског интезивном драмском радњом и узбудљивим сплетом тешких емотивних доживљаја обнавља интерес за ово ремек дело књижевности, али кроз продужено деловање у оквиру Позоришта Лектира и тако омогућава гледаоцу-ученику, нову димензију, ново тумачење књижевног дела, јер први пут, вероватно, има прилику да се сам активира у драмском деловању. Исправно је препустити се новом облику учења, у коме је могуће открити нове вредности и необичне могућности.

Одстранивши све притоке раскошне драмске радње у овом делу Достојевског, Јевтовић организује драмски текст са 4 главна лика. Задржава најважније сцене у којима се приказују и разумеју њихови односи и судбине. Са врло истанчаним даром да одвоји срж од осталог материјала, у докторском уметничком пројекту Ивана Јевтовића глумци добијају сублимисане задатке, са циљем да се ученику прикаже есенција дела, да му се пружи кључ за одговор на питање о теми и идеји романа, да му се позоришним приказом олакша савладавање разуђеног и психолошки разноврсног и тешког приповедачког ткања. Са додатном могућношћу да лако и конкретно разреше своје недоумице, или неслагања са реакцијама и догађајима у роману, кроз личне интервенције и предлоге у сценама.

Претпостављамо да та заводљивост која се нуди у радионици после представе да поставе „шта би било да је...“ дилему, могућност избора других решења, слична моделу видео игара, доприноси да се свако књижевно дело које се разматра у лектири учини интересантнијим, савременијим, препознатљивим у садашњем времену, што је пресудно за младог човека данашњице.

3. Оцена остварених резултата

У писаном делу уметничке тезе кандидат Иван Јевтовић истражује теоријске постулате за базирање свог уметничког рада. Помоћ је нашао у бројној литератури из области теорије глуме, психологије, позоришта, педагогије ...

Темељно је анализирао и цео поступак настајања и формирања сцена.

Будући да је Иван Јевтовић драматург и редитељ свог докторског уметничког пројекта и идејни творац и оснивач Позоришта Лектире, а пре свега тумач кнеза Мишкина, који је главни лик представе „Идиот“, одлично је што је преостале три улоге доделио својим студенатима. То је, наравно, значило да осим за себе и свој лик Мишкина, мора као њихов редитељ и професор осмисли целу једну нову и другачију „партитуру“ у представи. Често у дилеми која је његова најважнија улога (Мишкин, или редитељ, или професор), Јевтовић је током проба заиста морао да се са собом избори за премоћ глумца над другим професијама на чијем је месту такође нужно био током стварања овог докторског уметничког пројекта.

У писаном делу рада је веома детаљно описан и анализиран сваки тренутак у процесу текст – сцена - импровизација и веома тачно простудиран с глумачког становишта, анализиран и упоређен са методима, које је навео као полазне у свом истраживачком процесу.

Представа је у ликовном смислу веома сведена. Костим је интелигентно смишљен да делује као савремени, свакодневан (тексас), са дискретним детаљима којима нам шаљу упутства и знаке. И костимом нам Иван Јевтовић говори да је циљ овог пројекта да данашњи млади човек разуме и прихвати универзалност велике литературе и да пронађе себе и своје дилеме у њој. Минимална сценографија, назнаке. Три пункта на позорници: парк/салон код Јепанчаних, предсобље у кући Настасје Филиповне, купе воза (две клупе једна наспрам друге) у дубини сцене. Једина права сценографија је одлично осмишљено и постављено светло, које „држи“ атмосферу представе. Јевтовић је, планирајући будући живот свог „Идиота“ у Позоришту Лектире, знао да мора да се лиши сваке раскоши, јер зна да их, у традицији путујућих глумаца, чекају голе школске сале, дворишта, учионице... свако место на којем је могућ сусрет једног гимназијалца са Достојевским, Мишкином... Али то јесте стварност и смисао Позоришта Лектире.

Нарочито се мора поменути један наизглед скрајнут, а важан чинилац представе, његово креирање и употреба. Односи се на музику у представи, клавир. Музика се изводи уживо, она је активни, живи чинилац представе. Она прати, некад илуструје, често наговештава... Музика је саговорник кнеза Мишкина, његов пратилац и партнер. Уз изузетне похвале Ани Вучић за веома снажну музичку интерпретацију у оквиру улоге коју игра и целокупном избору музике

за овај пројекат. Напомињемо да је Иван Јевтовић имао у овој младој глумици изванредног, сензитивног сарадника у бирању музике, изведби и квалитету музичке експресије у представи.

4. Критички осврт референата

Кандидат Иван Јевтовић је несумњиво сценски вишеструко надарена особа. Од музике до скоро субверзивних позоришних експеримената, независних и ентузијастичких труппа и представа, до професорског звања у области Глуме. Његов ентузијазам да прави позориште свуда и да позориштем поравља свет је само добио снажнију, стварнију димензију са годинама које су за њим. Његова лутајућа глумачка душа са подједнаким одушевљењем и данас страшно ствара позориште са најплеменитијим смислом : да не дозволи технологијама да „удава“ књигу, читање...

Представа „ИДИОТ“, докторски уметнички пројекат Ивана Јевтовића је својеврстан позоришни активизам, који своје младе гледаоце спретно од комичног, преко тешког драмског садржаја са трагичним исходима, доводи у радионици после краја часа-представе до експеримента, каткада каламбура, али свакако до ослобађајућег глумачког и драмског сценског дејства и спознаје. Тај преображај од гимназијалца кога лектира „смара“ до гимназијалца који разуме, коме је побуђена радозналост, представља непроцењиви бенефит.

Бавећи се и сам педагошким радом, Јевтовић одлично разуме колико је важно наћи кључ да неког заинтересујеш, да је то „пола пута“ до резултата. Својим позоришним прилагођењем „Идиота“ Достојевског, које је његов докторски уметнички пројекат, он са сцене, на најбољи начин, као глумац и редитељ служи великој литератури и свим оним младим људима који ће је кроз метод Позоришта Лектире „Владимир Јевтовић“ тек открити и заволети.

А пре свега – пристати да прочитају!

5. Закључак комисије

Комисија је мишљења да докторски уметнички пројекат **Ивана Јевтовића “ИДИОТ”- ПОЗОРИШНА ПРЕДСТАВА СА ПРОЛОНГИРАНИМ ЕДУКАТИВНИМ ДЕЛОВАЊЕМ, КРОЗ МЕТОД СТВАРАЛАШТВА У ОКВИРУ ПОЗОРИШТА ЛЕКТИРЕ „ВЛАДИМИР ЈЕВТОВИЋ“**, представља значајан и валидан допринос у области савремене позоришне уметности.

КОМИСИЈА:

- Биљана Алексић, ред.проф.ФДУ у Београду, ментор рада
- Марија Миленковић, ред.проф.ФДУ у Београду
- др ум.Срђан Карановић, ред.проф. ФДУ у Београду
- др Дијана Марковић, ред.проф. ФДУ у Београду
- Јовица Павић, ред.проф. Факултета уметности Приштина - Звечан